

Uitgangspunten voor selectie indicatoren

Startvragen 1

- Beginnen met doorontwikkeling indicatoren OF eerst investeren in betere doelstellingen OF beide tegelijk?
- 4 commissies:
grote verscheidenheid of grote mate overeenkomsten?
- Doorontwikkeling voor alle begrotingsprogramma's of gefaseerd met enkele programma's als pilot/proeftuin?

Startvragen 2

- Indicatoren in voortgangsrapportages
 - In jaarverslag
 - In programmabegroting
 - In rapportages per thema of beleidsgebied
 - Op ander moment?
 - Variabele momenten?
 - Verschillend per programma?
-
- Hoe combineer je wat wenselijk en haalbaar is?

Wat is het belangrijkste doel?

Indicatoren zijn om te:

- Sturen
- Controleren/ volgen
- Ontwikkelen (beleid bepalen)
- Trends volgen

Niveau:

CUP
Programmabegroting
Coalitieakkoord
Partijprogramma

En

- Vergelijken/ benchmark
- Monitoren en evalueren

Welke trajecten lopen er al?

Monitoring van:

- Economie
- Cultuur
- Opgaven
- Infra
-

Zijn dit voorbeelden van waar we naartoe willen?

Is dit een aanvulling?

Aantal indicatoren

- Welk idee is er over het aantal programma's, thema's, of doelen dat we willen volgen?
- Hoeveel investering in tijd of geld willen we besteden of van de organisatie vragen om de gegevens te verzamelen? Moet het gaan over bestaande indicatoren of gaan we zelf indicatoren ontwikkelen en vullen (onderzoek doen?)

Programma, thema, doelen

- Zijn er bepaalde programma's, thema's of doelen die we op voorhand belangrijk vinden om te volgen?
- Zijn er bepaalde programma's, thema's of doelen die we minder belangrijk vinden en waarop we dus geen indicatoren inzetten?

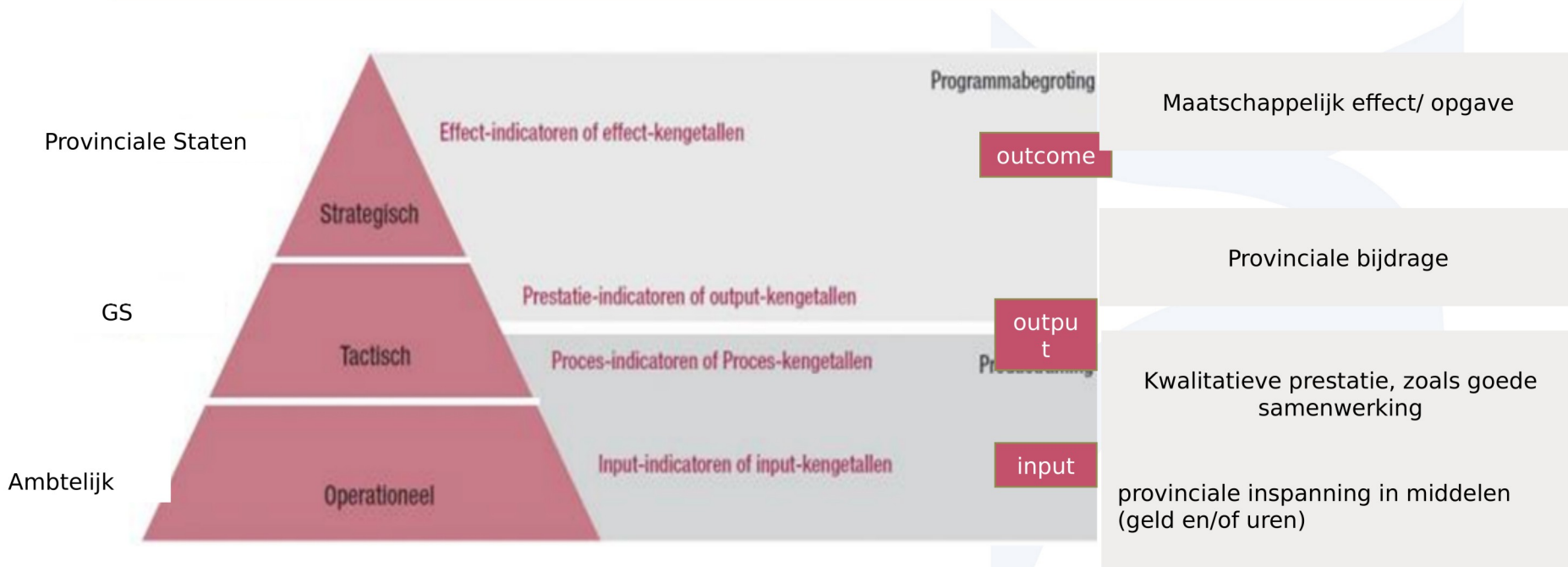
Soort indicatoren

- Cijfers/ kengetallen
- Kwalitatief onderzoek?
- Gesprekken
 - Ateliers
 - Burgerpanels
 - Onderzoekers of deskundigen
- Zelf onderzoek doen (bezoeken afleggen):
 - Rapporteurschap

PROVINCIE FLEVOLAND

Op welk niveau

Vergelijking met andere provincies

- Is er een provincie, die we als voorbeeld kunnen nemen?
- Welke kwaliteiten zien we bij die provincie?
- Zijn er minder goede voorbeelden?

Toetsingscriteria: kan het

- Sterke relatie nodig tussen doelstelling – indicator?
- Biedt het houvast voor PS?
- Biedt een indicator de gewenste toegevoegde informatie ?
- Zijn er andere manieren voor sturingsinformatie ?
- Is het doel goed geformuleerd ?
- Sturing & beïnvloedbaarheid als belangrijke uitgangspunten
- Indicatoren zijn uitlegbaar, vergelijkbaar in de tijd, realistisch uitvoerbaar

Eindvragen

- Hoe veranker je het 'indicator' denken in het 'gewone' PS werk. Is daar iets speciaals voor nodig of lukt dat ook zonder?
- Hoe gaan we verder om met indicatoren bij nieuw beleid, nieuwe opgaven of opdrachten/ afspraken?
- Jaarlijks sessie om alle indicatoren expliciet te behandelen en vast te zetten als onderdeel P&C cyclus? Of zijn indicatoren straks logisch gevolg van PS besluiten
- Bepalen streefwaarden om ambitie aan te geven?
- Indicatoren meerjarig, bestuursperiode, coalitieakkoord?

BIJLAGEN

BBV indicatoren overzicht

	Kerntaak	Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron(houder)
1.	Duurzame ruimtelijke ontwikkeling waaronder waterbeheer	Kwaliteit oppervlaktewater	Waterkwaliteit (oppervlaktewater)	% van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit	Informatiehuis Water
2.	Milieu, energie en klimaat	Luchtverontreiniging	Emissie van broeikasgassen	Totale emissie broeikasgassen (uitgedrukt in CO ₂ -equivalenten) in absolute aantallen (in tonnen uitstoot)	Klimaatmonitor RWS
3.	Milieu, energie en klimaat	Duurzaamheid	Hernieuwbare energie	Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ)	Klimaatmonitor RWS
4.	Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden	Natuurontwikkeling	Ontwikkelde nieuwe natuur	De ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	BIJ12
5.	Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden	Beheer natuurgebieden	Beheerde natuur	Het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	BIJ12
6.	Mobiliteit	Openbaar vervoer	Waardering openbaar vervoer	Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie	OV-klantenbarometer
7.	Regionale economie	Regionale economie, overige baten en lasten	Bruto regionaal product	% toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar	CBS
8.	Regionale economie	Regionale economie, overige baten en lasten	Werkgelegenheid	% bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid) ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15–75 jaar (conform CBS-definitie)	LISA/CBS
9.	Culturele infrastructuur en monumentenzorg	Cultuur	Restauratievolume	% Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco, categorie ‘matig’ en ‘slecht’	Databank Erfgoedmonitor
10.	Kwaliteit van het openbaar bestuur	Interbestuurlijk toezicht op de regio	Gemeenten onder preventief financieel toezicht	Aantallen gemeenten onder preventief toezicht	BZK
11.	Kwaliteit van het openbaar bestuur	Bestuurlijke organisatie	Opkomst bij verkiezingen	De opkomstcijfers verkiezingen voor de Tweede Kamer, provinciale staten en gemeenteraden, weergegeven in % kiezers / stemgerechtigden	Kiesraad

Vergelijking met andere provincies

Provincie	Soort indicator	Streef waarden	Toelichting / opmerkingen
Drenthe	Beleidsindicatoren (BBV)	Nee	
Friesland	Prestatie indicatoren BBV-beleidsindicatoren	Ja	Doelwaarden 2018; vier of vijf prestatie-indicatoren per programmaonderdeel
Flevoland	Beleidsindicatoren BBV-beleidsindicatoren Prestatie-indicatoren	Ja, soms	Effectindicatoren bij maatschappelijke effecten Wisselend beeld, soms streefwaarden ingevuld Op onderdelen output / prestatie indicatoren
Gelderland	Beleidsindicatoren (BBV) Zes beleidseffectindicatoren	Nee	Uitvoerig dialoogtraject met PS over keuzes indicatoren Separaat overzicht BBV indicatoren
Groningen	Indicatoren (prestatie)	Ja	Gekoppeld aan doelen in doelenboom Realisatiewaarden (verantwoording) en streefwaarden (toekomstige ambitie)
Limburg	Prestatie indicatoren Beleidsindicatoren (BBV) als aparte bijlage	Ja	Indicatoren worden gekoppeld aan activiteiten, bij de vraag "wat gaan we doen".
Noord Brabant	Effect Output / resultaat Beleidsindicatoren (BBV)	Ja Ja Ja	Indicatoren worden naast elkaar gebruikt. Geen informatie over voorbije jaren
Noord- Holland	Beleidsindicatoren (BBV) Prestatie indicatoren	Nee Ja	Nulmeting aangegeven
Overijssel	Indicatoren aangegeven, met name prestatie	Ja	Doorkijk naar 2021 Daarnaast worden waar mogelijk realisatiewaarden aangegeven
Utrecht	Beleidsindicatoren (BBV) Prestatie indicatoren	Ja	Waar mogelijk zijn streefwaarden aangegeven. Meerjarige weergave
Zeeland	Trend indicatoren Doelindicatoren	Nee Ja	Per programmaonderdeel weergegeven Geven ontwikkelingen weer op basis van beschikbare informatie afgelopen jaren
Zuid Holland	Doelen icm effectindicatoren, inclusief beleidsindicatoren (BBV) Taken GS icm prestatie indicatoren (= resultaat- of procesindicator)	Ja	Duidelijke indeling: -doelen, waar mogelijk met een effectindicator -taken (GS): gerelateerd aan prestatieindicator, uitvoering of proces. -Op veel terreinen nog geen indicator dan wel streefwaarde benoemd

Maatschappelijk effect

Een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied met een vitale en aantrekkelijke natuur waar het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren is.

Effect van ons beleid

De sociaal-economische ontwikkeling van het landelijk gebied is verbeterd, de natuur- en recreatieve waarden zijn toegenomen. De internationale natuurwaarden zijn voldoende beschermd.

Indicator	Omschrijving	2018	Later
Vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied	Aantal inwoners in het landelijk gebied <i>Toelichting: landelijk gebied, inclusief de kleine kernen, maar exclusief de AZC's. 2015: 37.935, 2016: 38.030</i>	≈ 38.000	≈ 38.000
	Aantal bedrijven in het landelijk gebied <i>Toelichting: inclusief de kleine kernen. Afname wordt vooral veroorzaakt door de vermindering van het aantal agrarische bedrijven. 2015: 5.302, 2016: 5.256</i>	> 5.200	> 5.200
	Aantal landbouwbedrijven met niet-agrarische nevenactiviteiten <i>Toelichting: percentage van totale aantal agrarische bedrijven. 2013: 39,8% van de 1.806, 2016: 36,2% van de 1.694 Bron: landbouw telling CBS, 1 x per 3 jaar</i>	> 39,8%	> 39,8%
	Aantal hectaren Nationaal Natuurnetwerk <i>2016: 26.273 ha, waarvan aantal hectaren in gesubsidieerd beheer: 23.453</i>	≈ 26.000 ≈ 23.000	≈ 26.000 ≈ 23.000

Maatschappelijk effect

Het ondernemersklimaat en de verdien capaciteit van Flevoland zijn versterkt door het stimuleren van innovatie, groei, scholing, internationaal ondernemen en gebieds promotie.

Effect van ons beleid

De provinciale stimuleringsmaatregelen voor innovatie, groei, vinden van personeel en internationalisering hebben zichtbaar gewerkt voor de ondernemers.

Indicator	Omschrijving	2018	Later
Economie algemeen *	Bruto Binnenlands Product Flevoland <i>2014: € 10,75 miljard, 2015: € 11,08 miljard</i> Innovatiekracht conform Regionaal Innovatie Scorebord EU <i>2012: 0,45 2014: 0,46 2016: 0,46</i> <i>Toelichting: een update van de Innovatie Index van de ING is niet meer beschikbaar, daarom is gekozen voor het EU Innovation Scoreboard, dat 2-jaarlijks verschijnt.</i>	> € 10,75 miljard > 0,46	> € 11,08 miljard > 0,46
Recreatie en toerisme	Bezoekers: - Aantal vrijetijdsactiviteiten (2015: 81,66 mln.) - Aantal overnachtingen (2016: 2,63 mln.) <i>Toelichting: de gegevens over het aantal vrijetijdsactiviteiten zijn eens per 3 jaar beschikbaar.</i> Economische impact: - Aantal banen (2016: 10.420) - Omvang bestedingen (2016: € 1,35 miljard)	≥ 95 mln. ≥ 2,63 mln. ≥ 10.420 ≥ € 1,40 miljard	≥ 100 mln. ≥ 2,63 mln. ≥ 10.420 ≥ € 1,43 miljard

* Het nieuwe Economisch Programma zet in op ondernemerschap en groei. Om het effect van dit programma meetbaar te maken oriënteren we ons op een andere set indicatoren met reële streefwaarden voor groei - gerelateerd aan de invloed die wij als provincie daarop hebben.

Flevoland 2

Indicator	Omschrijving	2018	Later
Culturele kracht en identiteit	Aantallen bezoekers van voorstellingen, festivals, culturele instellingen en -evenementen die met provinciale middelen mogelijk gemaakt zijn (2016: 102.264).	>120.000	>120.000
Sport	Realisatie grootschalige (inter-)nationale sportevenementen (2016: 9)	≥ 3	≥ 3
	Realisatie en/of verlenging Regionale trainingscentra (2016: 5)	≥ 3	≥ 3

Indicator	Omschrijving	2018	Later
Sport	Percentage mensen met een beperking dat aan sport doet <i>nulmeting 2015: 52%, in 2018 vervolgmeting.</i>	Toename met 5%-punt	Toename met 5%-punt

Indicator	Omschrijving	2018	Later
Energie	Percentage hernieuwbare energie ten opzichte van het totale energieverbruik door bewoners, bedrijven en instellingen, exclusief transport (2015: 61%, 2016: geen meting)	90%	100% (in 2020)
	Afspraak met het Rijk over productief vermogen windenergie in MW (2016: 1.188 MW)	n.v.t.	1.390 (in 2020)
	Bewoners en ondernemers in Flevoland krijgen gelegenheid financieel te participeren bij nieuwe windmolens*	Ja	Ja
Milieu	Luchtkwaliteit (aantal inwoners dat is blootgesteld aan hogere waarden dan toegestaan = 0)	0	0

*Volgens partiële herziening van het Omgevingsplan (2016)

Indicator	Omschrijving	Begroting 2017	Rekening 2017
Goed recreëren	Aantallen bezoekers van voorstellingen/festivals die met provinciale middelen mogelijk gemaakt zijn. (2014: 93.590, 2015: 88.500) <i>Toelichting: het aantal bezoekers 2017 is medio 2018 beschikbaar.</i>	> 93.590	102.264 (2016)
Sport	Realisatie grootschalige ((inter-)nationale) sportevenementen (2015: 5, 2016: 9)	≥ 3	9
	Realisatie Regionale trainingscentra (2015: 7, 2016: 5)	≥ 3	4
	Percentage mensen met een beperking dat aan sport doet (0-meting 2015: 52%, in 2018 vervolgmeting). <i>Toelichting: doel betreft 5% toename ten opzichte van 0-meting 2015</i>	Toename met 5%	n.b.

Indicator	Omschrijving	Begroting 2017	Rekening 2017
Energie	Percentage hernieuwbare energie ten opzichte van het totale energieverbruik door bewoners, bedrijven en instellingen, exclusief transport <i>Toelichting: in 2016 hebben Provinciale Staten kennis kunnen nemen van de definitieverandering voor energieneutraal, waarbij 'Peta Joule voor Peta Joule' wordt gehanteerd voor de doelstelling voor 2020 'energie-neutraal, exclusief mobiliteit'. Dit betekende een berekeningsverandering. Hierdoor ontstaat er een trendbreuk in de monitoring. Daarbij is als kanttekening aangegeven dat door het aanpassen van de definitie het onzeker is of de doelstelling voor 2020 wordt gehaald. Een verlaging van het % is toen geschat; in plaats van 60% (2015) zou het op circa 48% uitkomen. Met dit uitgangspunt is een berekening gemaakt voor 2016 - het laatste jaar waarvoor de meetgegevens beschikbaar zijn - en een herberekening voor het jaar 2015.</i>	90%	n.b.

Maatschappelijk effect

Flevoland is goed bereikbaar, zowel voor regionaal, inkomend als uitgaand verkeer en via openbaar vervoer. Vlotte en veilige bereikbaarheid draagt bij aan de economie en aan de deelname van Flevolandse aan het maatschappelijke leven.

Effect van ons beleid

De bereikbaarheid van Flevoland (ook via openbaar vervoer) is op een duurzame manier verbeterd, waardoor betere randvoorwaarden zijn ontstaan voor wonen, werken en recreëren.

Indicator	Omschrijving	2018	Later
Openbaar vervoer	Stiptheid: % ritten van de concessie IJsselmond dat voldoet aan stiptheidsnormen (2016: 92,1%) <i>Toelichting: De norm van $\geq 85\%$ is vastgelegd in de concessieovereenkomst voor de gehele contractperiode.</i>	$\geq 85\%$	$\geq 85\%$
	Klanttevredenheid over het streekvervoer in de concessie IJsselmond- Overijssel/ Flevoland 2016: 7,5 ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 7,6	Landelijk gemiddelde	Landelijk gemiddelde
Doorstroomtijden provinciale wegen	De norm is een reistijd tijdens de spits die maximaal 1,25 keer de reistijd in de dalperiode is. De reistijden worden gemonitord op de drukste provinciale wegen in Flevoland, gemiddelde 2016: - De stadsautowegen van Almere - Hogering, 1,50 - Tussenring, 1,09 - Buitenring, 1,05 - de Waterlandseweg/Goiseweg (N305), 1,20 - de Nijkerkerweg (N301), 1,17 - de Ganzenweg/Larserweg (N302), 1,12 - Hanzeweg (Roggebotsluis), 1,36 <i>Toelichting: Op een deel van de Hogering (N702) bij Almere vergroot de provincie de wegcapaciteit. De verwachting is dat de werkzaamheden, die voor de capaciteitsuitbreiding van de Hogering uitgevoerd moeten worden, beginnen in de 2e helft van 2018.</i>	$< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$	$< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$ $< 1,25$

Indicator	Omschrijving	2018	Later
	<i>Bij de Hanzeweg wordt de normtijd structureel overschreden. Daarom is de Corridor Roggebot opgenomen in het p-MIRT. De uitvoering is voorzien in 2020/2022.</i>		
Ernstige verkeersslachtoffers	Aantal mensen dat door een verkeersongeval op provinciale wegen wordt opgenomen in een ziekenhuis of overlijdt. <i>Toelichting: In 2013 waren er 19 ernstige verkeersslachtoffers en in 2014: 20. Met ingang van 2015 wordt landelijk een nieuwe definitie voor ernstige verkeersslachtoffers gehanteerd. In 2015 zijn in de nieuwe systematiek 37 ernstige slachtoffers gemeten. Door een nieuwe definitie zijn de jaren onvergelijkbaar. Er tekent zich wel een opwaartse landelijke trend af gezien de toename van het aantal ongevallen.</i>	< 37	< 37
Onderhouds-toestand	De provinciale wegen hebben ten minste het door Provinciale Staten vastgestelde onderhoudsniveau (2016: 97%, eerder 92%)	98%	98%
	De provinciale kunstwerken hebben ten minste het door Provinciale Staten vastgestelde onderhoudsniveau (2016: 92%, eerder 84%)	98%	98%
	De provinciale oeverconstructie heeft ten minste het door Provinciale Staten vastgestelde onderhoudsniveau (2016: 91,3%, eerder 90%)	95%	98%
Doorstroming op vaarwegen	Het aantal sluizen waar de schut tijd meer dan 1,25 keer de normtijd bedraagt. <i>Toelichting: bij de Urkersluis wordt de normtijd structureel overschreden, omdat deze in de praktijk trager gesloten (getrapt) wordt in verband met veiligheid voor de recreatievaart.</i>	1	0
Verkeers-veiligheid	De provinciale wegen zijn voorzien van verkeersveiligheid bevorderende maatregelen (2016: 75%, eerder 68%)	80%	100%
	De provinciale wegen zijn bij gladheid binnen 4,5 uur gestrooid (2016: 98%, eerder 97%)	98%	98%

4.3.b Aandeel fietsgebruik in verplaatsingen tot 15 km (%)

Bron: CBS

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Streefwaarde	-	-	-	39%	39%	40%	41%	-
Realisatiewaarde	-	40%	39%	-	-	-	-	-

Omschrijving

Aandeel fietsgebruik in verplaatsingen tot 15 km van de Overijsselse bevolking.

Achtergrond informatie

Cijfers van het CBS zijn beschikbaar rond juni/juli van het volgende jaar.

5.5.c Percentage verschil ontwikkeling aantal buitenlandse gasten in Overijssel ten opzichte van Nederland (%)

Bron: CBS

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Streefwaarde	-	-	-	> 0%	> 0%	> 0%	> 0%	-
Realisatiewaarde	-	2,5%	21,1%	9%	-	-	-	-

Omschrijving

Verskil in percentage jaarlijkse ontwikkeling van het aantal buitenlandse gasten in Overijssel ten opzichte van Nederland.

Achtergrond informatie

Positief percentage geeft aan dat de ontwikkeling in aantal buitenlandse gasten in Overijssel hoger is dan de landelijke ontwikkeling, negatief cijfer vice versa.

Overijssel/2

6.4.b Tevredenheid bibliotheken over de ondersteuning van het netwerk door de provinciale ondersteuningsinstelling Rijnbrink (rapportcijfer)

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek Rijnbrink

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Streefwaarde	-	-	-	-	7	7	7	-
Realisatiewaarde	-	-	-	7,3	-	-	-	-

Omschrijving

De mate waarin bibliotheken tevreden zijn over de ondersteuning van het netwerk door de provinciale ondersteuningsinstelling Rijnbrink

7.3.a Percentage waarin (daarvoor relevante) Statenvoorstellen cijfermatige onderbouwingen, onderzoeksresultaten, kaarten of trendanalyses bevatten (%)

Bron: Provincie Overijssel

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Streefwaarde	-	-	-	>40%	100%	100%	100%	-
Realisatiewaarde	-	43%	43%	49%	58%	-	-	-

Omschrijving

Het gaat hierbij uitsluitend om de Statenvoorstellen waar een onderbouwing mag worden verwacht. Het gaat om het onderbouwingspercentage en niet om het percentage relevante Statenvoorstellen.

Achtergrond informatie

Onderbouwing van Statenvoorstellen in de Provinciale Staten van de provincie Overijssel in 2017, peildatum 12 mei 2017.

Toelichting

In de begroting 2017 zijn de streefwaarden naar boven bijgesteld naar 100%. In de periode 1 januari 2017 tot en met 12 mei 2017 zijn er in totaal 18 Statenvoorstellen ingediend, waarvan bij 12 Statenvoorstellen een onderbouwing wordt verwacht. In die 12 gevallen wordt bij 7 aan de verwachting voldaan.

Noord Brabant/1

Bestuur

Beleidsnota	besluit	afweeg- moment	indicator	2018	2019	2020	2021
Doelstelling							
Prestaties							
Basisset verplichte indicatoren: Kwaliteit van het openbaar bestuur							
			effect indicator				
- Aantal organisaties dat eind 2019 geheel of gedeeltelijk voldoet op de zes toezichtgebieden			%	80	100	100	100
Aantal organisaties (gemeenten en waterschappen) dat door middel van een vierjaarlijkse reality check is onderzocht, waarbij wordt vastgesteld of de informatie op papier overeenkomt met de werkelijkheid			Aantal	17	17	17	17
- Verplichte indicator: Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht			Aantal	0	0	0	0

Inzet verbonden partijen

Zuidelijke Rekenkamer

De Zuidelijke Rekenkamer onderzoekt de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Noord-Brabant en Limburg en levert daarmee een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

Interprovinciaal Overleg (IPO)

Het IPO zorgt voor de belangenbehartiging van de provincies in vooral Den Haag en Brussel, het bieden van een platform voor uitwisseling van kennis en ervaringen en het

stimuleren en entameren van vernieuwingsprocessen binnen de provincies. De beleidsinhoudelijke ontwikkelingen zijn vastgelegd in de IPO-Meerjarenagenda.

Huis van de Nederlandse Provincies (HNP)

Het HNP vervult als vooruitgeschoven post een signalerende functie en is een platform voor de gezamenlijke belangenbehartiging van de provincies en het IPO in Brussel.

Noord Brabant/2

Beleidsnota	besluit	afweeg- moment	indicator	2018	2019	2020	2021
Doelstelling							
Prestaties							
Groen Ontwikkelingsfonds Brabant BV	PS 42/13	2027					
Realisatie Natuurnetwerk Brabant							
			effect indicator	streefwaarde	streefwaarde	streefwaarde	streefwaarde
Realisatie Natuurnetwerk door provincie en de GOB BV.							
- Provinciaaldeel (totale opgave is 3.100 ha)							
o Verwerving/functiewijziging			ha	92	50	50	50
o Inrichting			ha	140	50	50	50
- Rijksdeel (totale opgave is 6.500 ha verwerven en 12.148 ha inrichten)							
o Verwerven/functiewijziging			ha	422	500	500	500
o Inrichten			ha	528	400	500	500
- Realisatie Ecologische verbindingzone EVZ (totale opgave 1300 km) Verlenen subsidie of andere financiële arrangementen en/of beschikbaar stellen (ruil)gronden voor realisatie EVZ's door derden)			km	50	50	50	50

Inzet verbonden partijen

- Omgevingsdiensten: De omgevingsdiensten zorgen voor de uitvoering van het provinciaal programma vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit gebeurt met inachtneming van de vastgestelde kwaliteitscriteria 2.1. De uitvoering is hiermee op afstand van het bevoegd gezag geplaatst, maar de regie op het programma vindt plaats bij de provincie.
- Nazorgfondsen: Op 1 april 1998 is de Nazorgregeling Wet Milieubeheer in werking getreden. In deze wet is de verantwoordelijkheid voor een eeuwigdurende nazorg voor stortplaatsen, waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort,

neergelegd bij de provincies. Doel is te voorzien in een zodanig beheer van stortplaatsen dat na de sluiting de grootst mogelijke bescherming wordt geboden tegen nadelige gevolgen.

- GOB: Het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant BV (GOB) financiert initiatiefnemers die het Natuurnetwerk Brabant realiseren en daarmee bijdragen aan een samenhangend en robuust netwerk van natuurgebieden. Het Natuurnetwerk Brabant bestaat uit een rijksdeel en een provinciaal deel. Zie ook 03.04 en de paragraaf Verbonden Partijen voor uitgebreide toelichting.

Zuid Holland/1

Effectindicatoren (= outcome indicatoren)

	Omschrijving	Nulmeting	2018	2019	2020	2021
1.3.a	Percentage Zuid-Hollanders dat tevreden is met recreatief groen in de buurt (straat van 2 km en/of binnen 10 minuten fietsen)	73%	geen meting	73%	geen meting	73%
1.3.b	Percentage Zuid-Hollanders dat tevreden is met recreatieve routenetwerken (varen, fietsen, wandelen)	66%	geen meting	70%	geen meting	71%

Prestatie-indicatoren (= output- en procesindicatoren)

	Omschrijving	Nulmeting	2018	2019	2020	2021
1.4.6.1	Jaarlijkse groei van het aantal ha grond die voor NNN beschikbaar is ten opzichte van de opgave		130 (14%)	337 (36%)	261 (28%)	212 (23%)
1.4.6.2	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw ingericht natuurgebied ten opzichte van de opgave		66 (3%)	351 (15%)	984 (41%)	1.010 (42%)
1.4.6.3	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw natuurgebied in beheer ten opzichte van de opgave	27.476 (2014)	496 (2%)	66 (0%)	351 (1%)	984 (4%)
1.4.6.4	Jaarlijkse groei van het aantal kilometer nieuwe provinciale ecologische verbindingen ten opzichte van de opgave		4 (6%)	16 (24%)	23 (34%)	24 (36%)

Prestatie-indicatoren (= output- en procesindicatoren)

	Omschrijving	Nulmeting	2018	2019	2020	2021
1.6.3.1	Aantal knelpunten NO2 en fijnstof langs provinciale wegen	0	0	0	0	0
1.6.3.2	Aantal bijna knelpunten langs wegen in Zuid-Holland (NO2 tussen 38 en 40,5 microgram)	678	250	100	0	0
1.6.3.3	Aantal blootgestelden aan bijna-knelpunten langs wegen in Zuid-Holland	5535	2000	1000	50	50

Zuid Holland/2

Effectindicatoren (= outcome indicatoren)

	Omschrijving	Nulmeting	2018	2019	2020	2021
3.2.a	Aandeel duurzame energie in Zuid Holland (%)	3.1 %	6	7	9	10
3.2.b	totale productie van hernieuwbare energie in Zuid Holland (PJ)	13.4 PJ	26	30	39	44
3.2.c	Vermeden CO2 uitstoot door duurzame energie inzet in Zuid Holland (in Mton)	1.7	3.9	4.5	5.9	6.5
3.2.d	Absolute energiebesparing ten opzichte van 1990 (PJ)	-34 PJ	-29	-21	-14	-14
3.2.e	Vermeden CO2 uitstoot door energie-efficiëntie, besparing en transitie ten opzichte van 1990 (Mton)	-4 Mton	-3	-2	-1	0
3.2.f	Totale emissie broeikasgassen in Zuid Holland (Mton)	40	43	42	41	39
3.2.g	CO2 voetafdruk van de organisatie inclusief beheer en onderhoud infra en OV-concessies (kton CO2)"	64	57.5	55	52	50

Prestatie-indicatoren (= output- en procesindicatoren)

	Omschrijving	Nulmeting	2018	2019	2020	2021
3.2.1.1	Opgesteld vermogen windenergie op land (MW)	250	350	510	650	735.5
3.2.1.2	Hoeveelheid geleverde windenergie op land (PJ)	1.9	2.9	4.3	5.6	6.3
3.2.1.3	Hoeveelheid geleverde warmte (geo, rest en Warmte-Koude Opslag (WKO)) in PJ	3	16	18	20	24
3.2.1.4	Vermeden kton CO2 per jaar door inzet warmte participatiefonds	0	0	0	0	>0

Toelichting prestatie-indicator(en)

De doelen voor alle indicatoren voor 2021 zijn onder voorbehoud van de voornemens van een nieuw kabinet.

Prestatie-indicatoren (= output- en procesindicatoren)

	Omschrijving	Nulmeting	2018	2019	2020	2021
4.1.7.1	Bedrag (€ mln, cumulatief) dat is benut binnen EU subsidieprogramma's (Kansen voor WestII, POP3, Interreg en overige) in de periode 2014-2023 (de Europese begrotingsperiode loopt van 2014 tot 2020, projectgeld mag tot en met 2023 uitgegeven worden)	0	35,0	55,3	75,5	93

Trendindicatoren**Trendindicatoren**

Aantal geconstateerde overtredingen bij bedrijven waarvoor de Provincie de milieuvergunning verleent.

	2012	2013	2014	2015	2016
• Het aantal uitgevoerde emissiemetingen lucht	25	35	33	38	45
• Het aantal overtredingen van luchtvoorschriften	2	5	4	8	6

Aantal klachten overlast.

• Aantal ingediende klachten	628	190	264	573	343
• Aantal klachtingsituaties	460	132	215	123	84

Alle zwembaden en zwemgelegenheden waar in oppervlaktewater wordt gezwommen, voldoen in de periode 2012-2018 aan de veiligheidseisen (aantal overtredingen).

• Aantal zwembaden	130	130	128	128	122
• Aantal keren dat een overtreding is geconstateerd	17	25	17	46	32
• Aantal zwemgelegenheden in oppervlaktewater	55	55	55	54	57
• Aantal keren dat een overtreding is geconstateerd	0	0	0	0	0

Aantal woningen binnen geluidszones rond industrieterreinen waarvoor geldt dat, ook na saneringsmaatregelen, de geluidsbelasting van 60 dB(A) wordt overschreden is in 2018 verminderd ten opzichte van 2012.

Milieuhygiënische spoedlocaties bodemverontreiniging zijn uiterlijk in 2020 gesaneerd of beheersbaar gemaakt.

• Aantal spoedlocaties in uitvoering of nog op te pakken				11	10
--	--	--	--	----	----

Goede naleving bodemsanerings- en nazorgverplichtingen.

• Aantal saneringen in uitvoering		31	54	35	55
• Aantal overtredingen	6	4	1	3	7

Waterkwaliteit (oppervlaktewater)

• percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit	0	0	0	0	
--	---	---	---	---	--

Verplichte beleidsindicatoren volgens het BBV

Via het Besluit Begroting en Verantwoording is vastgelegd, dat alle provincies vanaf de begroting 2018 indicatoren in de begroting moeten vermelden. Deze indicatoren zijn in IPO verband opgesteld en vastgesteld door het ministerie van BZK. De bron voor de vermelding in onze begroting is, zoals voorgeschreven, de website <http://www.waarstaatjeprovincie.nl>. Daar is ook vergelijkingsmateriaal met andere provincies te vinden en de definitie die wordt gehanteerd voor de betreffende indicator. In de Begroting 2018 plaatsen we de verplichte indicatoren nog bij de kerngegevens. Het ligt in de bedoeling dat de indicatoren een plaats in de inhoudelijke programma's krijgen.